vers VO OR vers

LEZING 1
89 MINUTEN

HAGGAI

1-2

De herbouw van de tempel, Gods prioriteiten en de beloofde heerlijkheid.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/haggai/1-2

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De ballingschap en de terugkeer naar Juda	4 min	5
2	De tempelbouw stilgelegd door tegenstand	2 min	6
3	De profeten na de ballingschap	2 min	7
4	Eigen huizen krijgen voorrang op Gods huis	3 min	8
5	Haggaï verwijt het volk onverschilligheid	2 min	10
6	Bemoediging voor een bescheiden tempel	3 min	11
7	De priesters over heiligheid en onreinheid	3 min	13
8	Offers maken een onrein hart niet heilig	3 min	15
9	Haggaï spreekt tijdens de nieuwemaansviering	2 min	16
10	Uitstel van de tempelbouw en luxe huizen	2 min	17
11	Tegenspoed als aanleiding tot zelfonderzoek	3 min	18
12	Je uitgaven laten zien waar je hart is	3 min	20
13	Schatten in de hemel en zorg voor de armen	2 min	22
14	God behagen met ons geld en onze tijd	3 min	23

15	Droogte als straf voor verkeerde prioriteiten	4 min	25
16	Het volk gehoorzaamt en hervat de bouw	3 min	28
17	Werk door ondanks de geringe tempel	4 min	30
18	God bouwt door Zijn Geest	4 min	33
19	Het beven en het onwankelbare Koninkrijk	3 min	35
20	De Sinaï en de val van Jeruzalem	4 min	37
21	Het verlangen van alle volken	4 min	39
22	Christus vervult Gods tempel met heerlijkheid	3 min	40
23	Rijkdom en vrede in Gods nieuwe tempel	4 min	43
24	Onreinheid onder de wet en reiniging in Jezus	4 min	45
25	Onreine offers en tegenvallende oogsten	4 min	47
26	Zeventig jaar voorbij: Gods zegen begint	3 min	49
27	God brengt wereldrijken aan het wankelen	2 min	51
28	Zerubbabel als Gods kostbare zegelring	2 min	52
29	Van Jechonia's vloek naar de belofte in Jezus	3 min	53

Om verder te lezen 55

1

De ballingschap en de terugkeer naar Juda

We behandelen het heel korte boek Haggaï. We zijn begonnen in Genesis, en nu zijn we ongeveer bij het zevenendertigste boek, heel dicht bij het einde van het Oude Testament. Dit is een heel kort boek. Het is niet het kortste boek. Obadja is het kortste boek; dat heeft maar één hoofdstuk. Maar Haggaï heeft twee hoofdstukken. Het wordt echter wel aangehaald in het Nieuwe Testament, dus het is van belang voor ons als nieuwtestamentische gelovigen. We zullen bekijken wat het te zeggen heeft. Het is kort genoeg om het vers voor vers te kunnen behandelen.

Dit is het eerste boek dat we tegenkomen van wat we een na-exilische profeet noemen. Er zijn drie na-exilische profeten. Na-exilisch verwijst naar de tijd na de ballingschap van de Joden in Babylon, die zeventig jaar duurde. Vanwege de afgoderij van het volk strafte God tegen die tijd Juda. Israël was het noordelijke koninkrijk. Zij waren al eerder gestraft. Maar Juda, het overgebleven zuidelijke koninkrijk, werd door toedoen van de Babyloniërs door het oordeel getroffen. In 586 voor Christus werd de tempel verwoest en werden de Joden naar Babylon gedeporteerd, degenen die nog in Israël en Juda waren.

Een paar heel bekende mensen die we kennen, waren in 605 voor Christus in ballingschap gevoerd, dus al eerder. Daniël en zijn drie vrienden waren in ballingschap gegaan. In 597 was Ezechiël in een volgende golf van ballingen in ballingschap gegaan, en daarna werd de tempel in 586 verwoest. Nu zijn we bijna zeventig jaar verder. In 536 voor Christus versloeg Kores de Babyloniërs. Hij liet alle ballingen vrij die de Babyloniërs uit hun eigen landen naar Babylon hadden weggevoerd. Kores was een Pers, en het Perzische Rijk versloeg dus de Babyloniërs. Het voerde een beleid waarbij mensen naar hun vaderland mochten terugkeren die zeventig jaar eerder tegen hun wil door de Babyloniërs waren weggevoerd.

Dat betekende dat de Joden terug konden gaan als ze dat wilden. Kores vaardigde zelfs een decreet uit waarin hij hen uitdrukkelijk aanspoorde om, als ze dat wilden, terug te gaan naar Jeruzalem. Ze konden de tempel herbouwen, de stad herbouwen en hun natie herstellen, die zeventig jaar eerder volledig verwoest was en had opgehouden te bestaan. Maar niet veel Joden gingen op dat aanbod in. Vijftigduizend, wat misschien als een behoorlijk groot aantal klinkt, maar in werkelijkheid is het minder dan de helft van het inwonertal van de plaats waar ik woon, en dat is geen erg grote plaats. Er kwam dus geen erg grote groep Joden terug om de herbouw uit te voeren.

Ze werden geleid door een man uit het geslacht van David, die Zerubbabel heette. Hoewel hij uit het geslacht van David kwam en dus van koninklijke afkomst was, was hij geen koning. Ze waren een onderworpen volk, nog steeds onder het gezag van de Perzen. Ze waren een vazalstaat, dus hadden ze geen koning. Maar de Perzen stelden Zerubbabel aan als gouverneur over de terugkerende ballingen in de stad Jeruzalem. Er was een hogepriester die Jozua heette. Deze twee leiders, de een politiek en de ander godsdienstig, waren degenen die hielpen om met deze vijftigduizend teruggekeerde mensen het land weer helemaal van de grond af op te bouwen.

De meeste Joden keerden niet terug. De meeste Joden bleven in de vreemde landen waarheen ze waren weggevoerd. Eerlijk gezegd wonen de meeste Joden tot op de dag van vandaag nog steeds buiten Israël. Er is in de afgelopen 2500 jaar geen moment geweest waarop de meerderheid van de Joden in hun vaderland woonde. Zelfs nu zijn er meer Joden buiten Israël dan erin, en dat is altijd zo geweest. Dat was zelfs het geval toen de ballingschap officieel was beëindigd en de diaspora naar huis mocht komen, maar niet iedereen wilde dat. Ze hadden het naar hun zin.

2

De tempelbouw stilgelegd door tegenstand

Zelfs degenen die waren teruggekeerd, waren wat lauw geworden, hoewel ze het niet erg gerieflijk hadden. Wat er gebeurde, was dat de ballingen die wel met Zerubbabel meegingen, in 536 voor Christus terugkeerden, en ze waren allemaal blij dat ze daar waren. Ze legden daadwerkelijk het fundament van de tempel. Ze begonnen dus

meteen met de herbouw van de tempel, als een van hun eerste prioriteiten, maar ze maakten die niet af. Ze kregen alleen het fundament klaar, en toen kregen ze met tegenstand te maken.

Er waren plaatselijke bewoners die daar gedurende de hele ballingschap waren gebleven, terwijl de Joden weg waren. Dat waren mensen die in wezen dezelfde waren als de Samaritanen in het Nieuwe Testament. Het waren mensen die gedeeltelijk van Israëlitische afkomst waren, maar hun afkomst was vermengd met die van heidenen, en ze waren ook niet erg godsdienstig. Ze hadden al die jaren de Joodse godsdienst niet gevolgd, dus hadden ze een soort gemengde godsdienst. Daardoor voelden ze zich niet erg verbonden met de Joden, met wie ze enigszins in de verte verwant waren. Maar ze zagen de terugkeer van de Joden als een soort inbreuk op hun grondgebied, waar zij al die tijd waren geweest.

Toen de Joden de tempel weer begonnen te bouwen, namen de plaatselijke Samaritanen daar aanstoot aan. Ze schreven brieven aan de Perzen in het gebied waar de Joden vandaan waren gekomen, om dit te laten stoppen. Er werden plaatselijke en officiële Perzische decreten uitgevaardigd die dit inderdaad afremden, dus stopten de Joden met werken. Op een bepaald moment werd het hun zelfs verboden om verder te werken, dus stopten ze. Het fundament van de tempel was gelegd, maar zestien jaar lang werd er verder niets aan gedaan. In 520 voor Christus, zestien jaar nadat ze waren teruggekeerd, traden er twee profeten op. De een was Haggaï en de ander was Zacharia. Zoals ik al zei, zijn dit na-exilische profeten, omdat dit de eerste profeten zijn die optraden nadat de ballingschap officieel voorbij was.

3

De profeten na de ballingschap

Alle profeten die we tot nu toe hebben bestudeerd — Jesaja, Jeremia, Ezechiël, Daniël en de andere kleine profeten die we hebben bestudeerd — leefden óf voordat de ballingschap begon, óf tijdens de ballingschap. Ezechiël en Daniël leefden tijdens de ballingschap in Babylon. Maar afgezien van die twee waarschuwden alle profeten die we hiervoor hebben bestudeerd voor de naderende ballingschap en de verovering van Jeruzalem. We komen nu dus bij de profeten die een andere boodschap hebben.

Deze andere boodschap was een boodschap van bemoediging. De profeten van vóór de ballingschap kwamen meestal met waarschuwingen en dreigementen dat God Israël naar Babylon zou sturen als ze hun afgoderij niet opgaven. Dat deden ze niet, dus gingen ze in gevangenschap. Maar toen ze terugkwamen, aanbaden ze geen afgoden meer. Het is namelijk zo dat de Joden na de ballingschap nooit meer afgoden hebben aanbeden in hun land. Er zijn daarna nooit meer door de Joden afgoden in Israël opgericht. Blijkbaar hadden ze hun les geleerd door de ballingschap, en ze luisterden graag naar de profeten.

Dat was een voordeel dat Haggaï en Zacharia genoten en dat de eerdere profeten niet hadden gehad. De meeste eerdere profeten waren genegeerd. Sommigen van hen waren door de Joden gedood. Maar Haggaï en Zacharia, de profeten van na de ballingschap, waren behoorlijk welkom. Er werd naar hun woorden geluisterd. Zodra ze begonnen te spreken, gehoorzaamde het volk ook echt. Dat is een verfrissende verandering ten opzichte van de eerdere periode van hun geschiedenis.

Natuurlijk is Maleachi, die ik nog niet heb genoemd, ook een profeet van na de ballingschap. Hij kwam nog iets later, later dan Haggaï en Zacharia. Maar Haggaï en Zacharia waren tijdgenoten. Haggaï begon als eerste te profeteren, en Zacharia begon ongeveer twee maanden later te profeteren. Haggaï bleef nog ongeveer twee maanden naast Zacharia profeteren. Tussen de eerste en de laatste profetie van Haggaï ligt maar een periode van vier maanden. Zijn hele bediening waarvan we een verslag hebben, is een bediening van vier maanden. Halverwege die periode begon Zacharia, en we weten niet of zijn bediening veel langer heeft geduurd dan dat. We weten niet wanneer die eindigde. We weten wanneer die begon.

4

Eigen huizen krijgen voorrang op Gods huis

Toen Zacharia en Haggaï optraden, was dat omdat de Joden weliswaar het fundament van de tempel hadden herbouwd, maar daarna zestien jaar lang niets anders hadden gedaan. Ze lieten het gewoon liggen. Intussen waren de Joden hun eigen huizen aan het bouwen. Ze hadden een bevel uit Perzië ontvangen om niet verder te bouwen aan hun tempel, maar het was hun niet verboden hun eigen huizen te bouwen.

Het lijkt mij waarschijnlijk dat alle bouwmaterialen die de koning van Perzië hun zestien jaar eerder had geschonken om een tempel te bouwen, vermoedelijk waren gebruikt voor de bouw van hun huizen. Ik weet niet of dat waar is, maar er is een aanwijzing voor in hoofdstuk 1. Daar wordt het volk namelijk terechtgewezen omdat ze hun mooie huizen bouwen en de bouw van de tempel verwaarlozen. Ze krijgen te horen dat ze de bergen in moeten gaan om bomen te kappen en hout te halen om de tempel te bouwen.

Maar ze hadden zestien jaar eerder al hout voor de tempel. Het klinkt alsof ze dat misschien voor een ander doel hebben gebruikt dan waarvoor het bestemd was, namelijk om hun eigen huizen te bouwen. Nu hadden ze dat hout niet meer, dus moesten ze zelf hout gaan kappen in het bos en zelf voor hun hout zorgen.

Maar Haggaï, en later ook Zacharia, bracht het volk een bemoedigende boodschap: ze konden het Perzische bouwverbod nu naast zich neerleggen. God wilde dat ze de tempel verder bouwden. Ze hadden geen nieuw bevel uit Perzië dat het toestond. Het was eenvoudigweg de profeet die zei: ‘Negeer wat de Perzen zeggen. Doe gewoon wat God zegt.’

Het is zo dat tijdens de bediening van Haggaï de zeventig jaar sinds de verwoesting van Jeruzalem in 586 voor Christus ten einde liepen, op de dag af, in de periode waarin Haggaï profeteerde. Hij verwijst er zelfs naar in zijn laatste profetie.

Maar het kan zijn dat het volk niet verder was gaan bouwen aan de tempel omdat de zeventig jaar nog niet verstreken waren. En ze wisten dat de Bijbel had gezegd dat die zeventig jaar woest zou liggen. Het begint ermee dat God zegt:

> Zo spreekt de HEERE van de legermachten: Dit volk zegt: De tijd is nog niet gekomen, de tijd om het huis van de HEERE te herbouwen. Toen kwam het woord van de HEERE door de dienst van de profeet Haggaï: Is het voor u wel de tijd om in uw fraai overdekte huizen te wonen, terwijl dit huis verwoest ligt?
>
> HAGGAÏ 1:2-4

Zo begint de profetie.

Haggaï gaat het volk aansporen om te bouwen, en ons wordt verteld dat ze gehoorzaamden. Wanneer Zacharia verschijnt, die we de volgende keer zullen behandelen, krijgt Zacharia veel visioenen. Die bemoedigen allemaal Jozua en Zerubbabel en de ballingen bij de bouw van de tempel. In elk geval gaat het eerste deel van Zacharia voornamelijk over de bouw van de tempel, en dat is hier ook de achtergrond.

5

Haggaï verwijt het volk onverschilligheid

Het fundament ligt daar dus al zestien jaar. Nu is het 520 voor Christus, en ze krijgen de opdracht weer aan het werk te gaan om het af te maken. Haggaï geeft vier boodschappen. Het boek telt twee hoofdstukken. Er zijn vier boodschappen. De eerste boodschap beslaat het eerste hoofdstuk, en de andere drie boodschappen staan in het tweede hoofdstuk, en dat is alles. De eerste, hoofdstuk 1, vers 1 tot en met 11, vertelt het volk in wezen dat God ontevreden is over hun onverschilligheid, omdat ze zich niet werkelijk met ijver hebben ingezet om de tempel te herbouwen. Dat zegt eigenlijk heel veel, want om God op de oudtestamentische manier te aanbidden, was een tempel nodig, waren offers nodig. Dat was hun tegen hun wil ontnomen toen de tempel werd verwoest, en ze hadden zeventig jaar lang God niet volgens hun wet kunnen aanbidden. Maar je zou denken dat ze er heel erg naar zouden verlangen dat daar verandering in kwam, zodat ze hun aanbidding weer konden hervatten.

Wanneer Haggaï hen aanspoort, lijken ze daar inderdaad enthousiast voor te worden, en gaan ze weer aan het werk. Maar de afgelopen vijftien jaar zijn ze onverschillig geweest, en dat is wat God hun verwijt. Blijkbaar hebben ze in die periode niet alleen hun eigen huizen gebouwd en verfraaid, maar hebben ze ook te maken gehad met droogte en economische tegenspoed. God zegt in deze profetie in Haggaï hoofdstuk 1:

In zijn eigen woorden geeft de spreker Gods boodschap zo weer:

‘Dat heb Ik gedaan. De economische tegenspoed die jullie hebben ervaren, is geen toeval. Jullie hebben de bouw van Mijn huis niet de voorrang gegeven die deze moest krijgen. Daarom zijn jullie oogsten tegengevallen en is er droogte geweest. Dat komt

allemaal door Mij. Dat hadden jullie moeten begrijpen.’

Dat is in wezen de boodschap van het eerste hoofdstuk.

6

Bemoediging voor een bescheiden tempel

Het tweede hoofdstuk bevat drie andere, kortere boodschappen. De eerste negen verzen zijn in wezen gericht tot degenen die nu kunnen zien hoe de bouw van de tempel vorm krijgt. Onder de aanwezigen waren er enkelen — heel veel zullen het er niet geweest zijn — die de eerste tempel hadden gezien voordat die werd verwoest. Omdat er zeventig jaar zijn verstreken, zou iemand die op tienjarige, misschien zelfs twintigjarige leeftijd in ballingschap was gegaan, nog in leven kunnen zijn. Die mensen zouden nu tachtig of negentig jaar oud zijn. De meeste mensen van die generatie zouden gestorven zijn, maar sommigen leefden nog.

In wezen is de boodschap tot hen gericht, omdat ze nu zien dat de nieuwe tempel in niets zal lijken op de tempel die verwoest is. De tempel die verwoest is, was door Salomo gebouwd in de welvarendste tijd van de geschiedenis van Israël, met onbeperkte arbeidskrachten. Er was niet alleen een grote Joodse bevolking, maar er waren ook massa's buitenlandse dienaren ingezet. Het duurde jaren, maar Salomo bouwde de oorspronkelijke tempel als wat je een van de zeven wereldwonderen van de oudheid zou noemen. Het was een fantastisch gebouw. Maar het was verwoest, en nu zagen de mensen die zich de tempel van Salomo konden herinneren, hoe er een schamele vervanging werd gebouwd. Met een kleiner budget, minder arbeidskrachten en een kleiner bouwplan. Ze waren wat ontmoedigd.

Dus de tweede boodschap, in hoofdstuk 2, vers 1 tot en met 9, moedigt hen aan en zegt:

> op de vierentwintigste dag van de zesde maand, in het tweede jaar van koning Darius. In de zevende maand, op de eenentwintigste van de maand, kwam het woord van de HEERE door de dienst van de profeet Haggaï: Zeg toch tegen Zerubbabel, de zoon van Sealthiël en landvoogd van Juda, en tegen Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester, en tegen de rest van het volk: Wie is er onder u overgebleven die dit huis gezien heeft in zijn eerste heerlijkheid? En hoe ziet u het nu? Is het niet als niets in uw ogen? Nu dan, wees sterk, Zerubbabel, spreekt de HEERE, wees sterk, Jozua, zoon van Jozadak, hogepriester, en wees sterk, heel de bevolking van het land, spreekt de HEERE. Werk door, want Ik ben met u, spreekt de HEERE van de legermachten. Volgens het woord van het verbond dat Ik met u sloot, toen u uit Egypte vertrok, en Mijn Geest, Die in uw midden stond: Wees niet bevreesd! Want zo zegt de HEERE van de legermachten: Nog één ogenblik, en dat is een korte tijd, dan zal Ik de hemel en de aarde, de zee en het droge doen beven. Ik zal alle heidenvolken doen beven. Zij zullen komen naar het verlangen van alle heidenvolken en Ik zal dit huis vullen met heerlijkheid, zegt de HEERE van de legermachten. Van Mij is het zilver en van Mij is het goud, spreekt de HEERE van de legermachten.
>
> HAGGAÏ 2:1-9

We zullen moeten bespreken wat dat betekent.

7

De priesters over heiligheid en onreinheid

De derde boodschap staat ook in hoofdstuk 2, vers 10 tot en met 19. In wezen krijgt de profeet de opdracht om met de priesters te gaan praten over een bijzonderheid van de rituele wet. Er worden twee vragen naast elkaar gesteld. Eerst is er iets dat verontreinigd is, en in het jodendom kon dat allerlei oorzaken hebben. Als je een dood lichaam hebt aangeraakt, als een vrouw ongesteld is, als iemand melaatsheid heeft of iets dergelijks, als iemand met het onreine in aanraking is gekomen, dan is die persoon zelf verontreinigd.

De eerste vraag luidt in de samenvatting van de spreker: ‘Als iemand onrein is en in aanraking komt met iets heiligs, bijvoorbeeld offervlees, wordt die persoon dan rein?’

Het officiële antwoord van de priester is: ‘Nee. Aanraking met iets wat ritueel heilig is, verandert je onreine toestand niet.’

De tweede vraag is: ‘Als iets wat ritueel heilig is in aanraking komt met iets onreins, wordt het dan onrein?’

Het antwoord is: ‘Ja.’

> De heerlijkheid van dit toekomstige huis zal groter zijn dan die van het eerste, zegt de HEERE van de legermachten. In deze plaats zal Ik vrede geven, spreekt de HEERE van de legermachten. Op de vierentwintigste dag van de negende maand, in het tweede jaar van Darius, kwam het woord van de HEERE tot de profeet Haggaï: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Vraag toch de priesters onderwijs in de wet. Zie, iemand draagt geheiligd vlees in de punt van zijn kleding en raakt met de punt ervan brood, gekookt voedsel, wijn, olie, of welk voedsel dan ook, aan; wordt het dan heilig? Toen antwoordden de priesters en zeiden: Nee. Daarop zei Haggaï: Als iemand die onrein geworden is door een dood lichaam, iets van al die dingen aanraakt, wordt het dan onrein? Toen antwoordden de priesters en zeiden: Het wordt onrein. Toen antwoordde Haggaï en zei: Zo is dit volk, zo is deze natie voor Mijn aangezicht, spreekt de HEERE, en zo is al het werk van hun handen; ja, wat zij daar aanbieden, onrein is het! Nu dan, let toch aandachtig op, vanaf deze dag en daarna, voordat steen op steen gelegd werd aan de tempel van de HEERE. Kwam voordien iemand bij een korenhoop van twintig maten, dan waren er maar tien, kwam hij bij de perskuip om vijftig maten uit de wijnpers te scheppen, dan waren er maar twintig. Ik sloeg u met korenbrand en met meeldauw en met hagel, al het werk van uw handen, maar u keerde u niet naar Mij, spreekt de HEERE. Let toch aandachtig op, vanaf deze dag en daarna, vanaf de vierentwintigste dag van de negende maand, vanaf de dag dat de tempel van de HEERE gegrondvest is; let aandachtig op.

HAGGAÏ 2:10-19

8

Offers maken een onrein hart niet heilig

In wezen betekent dat dat onreinheid gemakkelijk wordt overgedragen, maar heiligheid niet. Met andere woorden, als je heilig bent en je raakt iets onreins aan, maak je dat niet heilig; je wordt zelf onrein. Onreinheid wordt van het onreine op het heilige overgedragen, maar heiligheid wordt niet van het heilige op het onreine overgedragen. Daar gaat het om.

Wat God vervolgens zegt, is dat deze mensen in hun hart nog steeds niet zo ijverig voor God zijn als ze zouden moeten zijn. Er zit nog enige onreinheid in hen, maar ze raken heilige dingen aan. Ze bouwen een tempel en beginnen offers te brengen, omdat ze een altaar hebben opgericht. Het altaar was al opgericht toen ze het fundament legden. Ze richtten ook het altaar op, dus ze brachten al offers, maar de tempel hadden ze niet gebouwd. Hij zegt:

Al die rituelen die jullie uitvoeren zijn misschien heilig, maar die heiligheid gaat niet op jullie over en maakt jullie niet minder onrein dan jullie zijn. Want jullie zijn onrein, en dus maken jullie die heilige dingen onrein door ze aan te raken.

Dit is een gedachte die heel vaak bij de profeten voorkomt. In Spreuken staat:

> Het offer van goddelozen is voor de HEERE een gruwel, maar het gebed van oprechten is Hem welgevallig.
>
> SPREUKEN 15:8

Het staat zelfs drie keer in Spreuken. Als een goddeloos mens offers brengt, maakt dat hem niet rein. Het maakt de offers juist tot een gruwel voor God als ze door een goddeloos mens worden gebracht. Jesaja hoofdstuk 1 en Maleachi hoofdstuk 1 maken hetzelfde punt, en er zijn tal van andere gedeelten van het Oude Testament waar de profeten dit zeggen. In wezen is het niet het brengen van offers dat je heilig maakt. Als

je een huichelaar bent, als je compromissen hebt gesloten, als je goddeloos bent en je bezighoudt met rituele aanbidding, maakt dat de aanbidding alleen maar weerzinwekkend. Dat is de derde boodschap.

De vierde boodschap is heel kort, vers 20 tot en met 23 van hoofdstuk 2, en het is een belofte aan Zerubbabel, de landvoogd. In wezen zegt hij dat Zerubbabel bewaard zal blijven tijdens de omwentelingen in de geschiedenis die daarna volgen. Deze profetie gaat niet over hem persoonlijk. Het is net als toen God tot Abraham sprak en zei dat hij het land Kanaän zou ontvangen. Abraham heeft het niet ontvangen; zijn nageslacht wel. Wanneer er aan iemand in het Oude Testament een belofte wordt gedaan, wordt die vaak niet tijdens zijn eigen leven vervuld, maar in zijn nageslacht. Natuurlijk is Jezus het Nageslacht van Zerubbabel. Jezus stamde van Zerubbabel af, zoals het Nieuwe Testament getuigt. Zo blijkt het dus een soort messiaanse profetie te zijn. Dat is wat we hier hebben.

9

Haggaï spreekt tijdens de nieuwemaansviering

Laten we het boek bekijken, hoofdstuk 1, vers 1:

> In het tweede jaar van koning Darius, in de zesde maand, op de eerste dag van de maand, kwam het woord van de HEERE, door de dienst van de profeet Haggaï, tot Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, landvoogd van Juda, en tot Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester:
>
> HAGGAÏ 1:1

Misschien vind je het interessant om te weten, misschien ook niet, dat die dag toevallig 29 augustus was. De zesde maand is natuurlijk niet volgens onze kalender; het is volgens de Joodse kalender. Bij ons zou dat juni zijn, maar op hun kalender, die in april begint, is het augustus. 29 augustus van het jaar 520 voor Christus.

Het interessante is dat het dan nieuwe maan is. De Joden vierden elke eerste dag van de maand nieuwe maan. Zoals ze op de zevende dag van elke week moesten rusten als sabbat, moesten ze dat ook op de eerste dag van elke maand doen, als nieuwe maan. En dan hadden ze natuurlijk ook hun jaarlijkse feesten. Volgens de Thora kende hun kalender heilige dagen die jaarlijks terugkeerden, heilige dagen die maandelijks terugkeerden en heilige dagen die wekelijks terugkeerden. De wekelijkse was de sabbat, de maandelijkse waren de nieuwemaansdagen. Op die dagen was hun geboden een heilige samenkomst te houden, dus een bijeenkomst, een vergadering voor godsdienstige aanbidding. Waarschijnlijk werd deze profetie uitgesproken terwijl ze op die nieuwemaansdag bijeen waren. Waarschijnlijk stonden ze rondom het fundament van de tempel en brachten ze offers, zoals ze op een heilige dag zouden doen. Dat is het tijdstip en de situatie waarin Haggaï zijn eerste profetie uitspreekt.

10

Uitstel van de tempelbouw en luxe huizen

> Zo spreekt de HEERE van de legermachten: Dit volk zegt: De tijd is nog niet gekomen, de tijd om het huis van de HEERE te herbouwen. Toen kwam het woord van de HEERE door de dienst van de profeet Haggaï: Is het voor u wel de tijd om in uw fraai overdekte huizen te wonen, terwijl dit huis verwoest ligt?
>
> HAGGAÏ 1:2-4

Ze zeiden:

Het is nog geen tijd om het huis van de Heer te bouwen.

Dat zou erop wijzen dat ze wisten dat ze dat op een gegeven moment wel moesten doen. We kunnen deze funderingsplaat met het altaar erop niet zomaar voor altijd hier laten liggen zonder een gebouw erop, maar het is gewoon nog niet het juiste moment geweest. Waarom? We weten niet waarom ze dat dachten. Was het omdat hun vijanden hen intimideerden? Dat zou een factor kunnen zijn. Was het omdat ze gewoon de verkeerde prioriteiten hadden? Het is tijd om mijn huis van

wandbetimmering te voorzien. Over Gods huis maken we ons een andere keer wel druk. Of waren ze zich er werkelijk van bewust dat de zeventig jaar waarin de tempel volgens de profetie woest zou liggen, nog niet helemaal voorbij waren? Vanaf dit moment zou dat binnen ongeveer vier maanden gebeuren, en die zeventig jaar zouden letterlijk op de dag af verstrijken. Maar ik weet niet in hoeverre ze zich daarvan bewust waren en in hoeverre ze dat zeiden. Om welke reden dan ook verzonnen ze uitvluchten en bouwden ze de tempel niet. ‘Het is daar eigenlijk nog geen tijd voor.’

God zegt: ‘Dus het is blijkbaar wel tijd om jullie huizen van wandbetimmering te voorzien. Mijn huis ligt in puin, maar jouw huis ziet er behoorlijk goed uit. Waar heb je die planken voor je wandbetimmering trouwens vandaan? Dat zijn toch niet de planken die zestien jaar geleden voor de tempel apart waren gelegd?’

De rijke mensen in de tijd van het Oude Testament betimmerden hun huizen met cederhout. We hebben daar talloze verwijzingen naar, dat de rijken hun huizen met cederhout betimmerden. Cederhout is nu juist het hout dat uit de Libanon kwam en dat op bevel van de koning beschikbaar was gesteld. De Perzische koning had gezegd dat de bossen van de Libanon cederhout moesten leveren voor de bouw van het huis van de HEERE. Dus zestien jaar eerder hadden ze al dat cederhout gekregen, en nu zijn hun huizen ineens allemaal met cederhout betimmerd, en de… en de tempel is niet gebouwd. Dus God zegt:

11

Tegenspoed als aanleiding tot zelfonderzoek

> Nu dan, zo zegt de HEERE van de legermachten: Let aandachtig op uw wegen. U zaait veel maar brengt weinig binnen. U eet maar niet tot verzadiging. U drinkt maar wordt niet dronken. U kleedt u, maar wordt niet warm. De dagloner ontvangt zijn loon in een doorboorde buidel. Zo zegt de HEERE van de legermachten: Let aandachtig op uw wegen.
>
> HAGGAÏ 1:5-7

Hij zegt: ‘Het is jullie niet goed gegaan. Jullie hebben mooie huizen, dat is zeker, maar jullie hebben niet genoeg voedsel. Jullie hebben niet genoeg kleding. Je verdient ergens geld, maar het lijkt te verdwijnen alsof er gaten zitten in de buidel waar je het in stopt. Je stopt je geld in de buidel, en de volgende keer dat je kijkt, is het weg. Hoe zit dat? Hoe is dat gebeurd?’ Hij zegt: ‘Waarom denken jullie daar niet eens over na? Waarom staan jullie niet eens stil bij jullie wegen?’ ‘Denk hierover na’, zegt Hij twee keer.

Met andere woorden, Hij zegt dat zulke tegenslagen of ongelukken je aan het denken zouden moeten zetten: ‘Is er iets waarvan God zou willen dat ik het anders doe?’ Natuurlijk leert de Bijbel niet dat een tekort aan geld betekent dat je zondigt. Jezus was Zelf tamelijk arm, en Hij heeft nooit gezondigd. Paulus zei dat hij:

> Tot op dit moment lijden wij én honger én dorst, én zijn wij naakt, én worden wij met vuisten geslagen, én hebben wij geen vaste woonplaats,
>
> 1 KORINTHE 4:11

Maar hij verkeerde zeker niet in die omstandigheden vanwege zonde. God laat toe dat godvruchtige mensen op de proef worden gesteld door gebrek en door andere dingen. Maar wanneer er kennelijk een lange periode is waarin Gods zegen op niemand rust en het hele land onder een soort vloek lijkt te liggen, dan zou je daar misschien eens over moeten nadenken.

Dat geldt vooral gezien het feit dat God in Deuteronomium 28 heel duidelijk maakte:

De spreker vat die belofte als volgt samen:

‘Als jullie Mijn verbond houden, Mijn wetten gehoorzamen en al Mijn verordeningen naleven, zullen jullie gezegend worden. Jullie zullen gezegend zijn op het veld en in de stad, bij het binnengaan en bij het uitgaan. Jullie dieren zullen hun jongen niet voortijdig verliezen.’

Met andere woorden, ze zullen een heel welvarend volk zijn. Nogmaals, een welvarend volk betekent niet dat iedereen die ertoe behoort het goed heeft. Maar God ging met Israël om als volk, in dit geval niet zozeer als afzonderlijke personen.

God gaat natuurlijk wel met mensen om als afzonderlijke personen, vooral wat hun ziel en hun bestemming betreft. Maar wanneer Hij met het volk als geheel omgaat, beoordeelt Hij hen kennelijk op grond van de eigenschappen die bij de meerderheid het meest voorkomen. Wanneer ze hun eigen belangen boven Gods belangen stellen, zoals zij deden, dan tuchtigt Hij hen kennelijk. En dat is wat Hij zegt dat Hij aan het doen is.

Dat hadden ze misschien zelf moeten bedenken.

Dat betekent: 'Jullie hebben niet echt geprobeerd het verband te zien, hè? Jullie hebben verwaarloosd wat God gedaan wil hebben. Jullie zijn bezig geweest met iets wat jullie zelf gedaan willen hebben, en overal gaat het mis. Jullie hebben al jaren geen goede oogst gehad. Jullie hebben geen regen gehad. Wat is er aan de hand? Denk er eens over na. Misschien is er iets wat jullie anders zouden moeten doen.' En Hij zegt: 'Ja, dat is er.'

12

Je uitgaven laten zien waar je hart is

Ik wil alleen dit zeggen: wanneer God hen terechtwijst omdat ze hun eigen huizen met wandbetimmering of luxueuze huizen bouwen terwijl Gods huis in puin ligt, dan spreekt Hij natuurlijk over de prioriteiten die blijken uit de manier waarop we geld uitgeven. Jezus zei:

> want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.
>
> MATTHEÜS 6:21

Iemand zegt: 'O, ik heb de Heere lief.' Ja, maar kijk eens, waar is je geld? Hoeveel daarvan is besteed aan de uitbreiding van het Koninkrijk van God? Hoeveel daarvan wordt besteed aan de bouw van het huis van de Heere, dat natuurlijk de tempel van de

Heilige Geest is, het lichaam van Christus? Hoeveel aan evangelisatie? Hoeveel aan discipelschap? Hoeveel van het werk voor het Koninkrijk wordt ondersteund? Met welk deel van wat je hebt? En hoeveel van je eigen projecten worden aan de andere kant ondersteund met het geld dat je hebt?

Ik verzin dit niet. Jezus is Degene Die zei:

Waar je schat is, zal ook je hart zijn.

Beide zijn eigenlijk waar. Als je hart daar is, zul je je schat daarheen laten gaan. Als je schat daar al is, zal je hart daar ook zijn.

Het punt is dat je heel goed kunt vaststellen hoe het met je hart gesteld is door naar je bankboekje te kijken en bij de afschrijvingen na te gaan: 'Waar is al het geld dat ik vrij kon besteden naartoe gegaan?' Want waar het naartoe gaat, daar is mijn hart. Daar kun je gewoon niet omheen. Dat is onlosmakelijk met elkaar verbonden. Waar je het geld aan uitgeeft dat je vrij kunt besteden, dat is wat je waardevol vindt, natuurlijk. Je doet niet zomaar afstand van je geld. Je doet er afstand van om dingen te krijgen die je waardevol vindt. Dus hoe meer je aan jezelf uitgeeft, hoe meer waarde je hecht aan de dingen die jouzelf plezier doen. Dat is geen nieuwe leer. Het staat hier in Haggaï. Het staat ook in het onderwijs van Jezus.

Dus wanneer Gods huis of Gods projecten onvoltooid blijven, getuigt het van een vreemde onverschilligheid en een vreemde, verkeerde keuze van prioriteiten als Gods volk probeert in weelde te leven. Alsof dat in het grote geheel enige waarde heeft. Een betere auto, een beter huis, een betere garderobe, wat dan ook — zal dat over vijftig jaar op de een of andere manier waarde voor je hebben? Je zegt: 'Over vijftig jaar leef ik niet eens meer.' Dat is precies mijn punt. Waaraan zul je over vijftig jaar wensen dat het geld dat je nu hebt, besteed was? Of over honderd jaar? Over duizend jaar? Over een miljoen jaar? Je zult er nog steeds over nadenken. Wat zul je er dan van vinden? Dit is iets waar alleen dwaze mensen niet over nadenken.

En dus waren deze mensen dwaas. Ze stonden er niet bij stil: 'We stellen onze prioriteiten op een manier die God niet behaagt, en Hij is al begonnen Zijn afkeuring te laten blijken. We zien het aan onze oogsten. We zien het aan onze banksaldi. We zien

dat het geld dat we hadden in een zak met gaten lijkt te zijn gestopt, want het is er niet meer. Ik weet niet waar het gebleven is.'

13

Schatten in de hemel en zorg voor de armen

Het kan inflatie zijn, het kan belastingheffing zijn, het kan diefstal zijn. Jezus zei:

> Verzamel geen schatten voor u op de aarde, waar mot en roest ze verderven, en waar dieven inbreken en stelen;
>
> MATTHEÜS 6:19

Dat gebeurt. Hij zegt:

> maar verzamel schatten voor u in de hemel, waar geen mot of roest ze verderft, en waar dieven niet inbreken of stelen;
>
> MATTHEÜS 6:20

Hoe verzamel je dan schatten in de hemel? Jezus zei tegen de rijke jonge leider:

> Jezus zei tegen hem: Als u volmaakt wilt zijn, ga dan heen, verkoop wat u hebt, en geef het aan de armen, en u zult een schat hebben in de hemel; en kom dan en volg Mij.
>
> MATTHEÜS 19:21

Hij zei bij een andere gelegenheid ook tegen Zijn discipelen:

> Verkoop uw bezittingen en geef de opbrengst weg als liefdegave. Maak voor uzelf beurzen die niet verslijten, een schat die niet opraakt, in de hemelen, waar de dief niet bij komt en die door de mot niet aangetast wordt.
>
> LUKAS 12:33

Aalmoezen geven, aan de armen geven, daar liggen Gods prioriteiten. Dat en het Evangelie, natuurlijk. Dat zijn de twee prioriteiten waarvan de Bijbel laat zien dat God echt wil dat we ons ervoor inzetten, praktisch en financieel: de armen helpen en natuurlijk het Evangelie verspreiden. Dat is het huis van God dat vandaag wordt gebouwd. In die dagen ging het om het bouwen van een gebouw om in te aanbidden. Maar God woont niet in gebouwen die met handen gemaakt zijn. Hij woont in een tempel van levende stenen. Daarom moeten onze prioriteiten liggen bij de zorg voor Gods volk en bij de uitbreiding van Gods Koninkrijk en gezin.

En dus zegt hij twee keer tegen hen:

> Nu dan, zo zegt de HEERE van de legermachten: Let aandachtig op uw wegen.
>
> HAGGAÏ 1:5

14

God behagen met ons geld en onze tijd

Nu zegt hij in vers 8:

> Ga het gebergte in, haal hout, en herbouw dit huis. Dan zal Ik er behagen in scheppen, en verheerlijkt worden, zegt de HEERE.
>
> HAGGAÏ 1:8

God behagen en God verheerlijken zijn de twee redenen voor ons bestaan. Misschien zijn dat niet de redenen die wij zelf voor ons bestaan hebben aangewezen. Als dat zo is, hebben we het contact met de werkelijkheid verloren. De reden waarom God überhaupt iets heeft gemaakt, was om Zichzelf te verheerlijken en Zichzelf te behagen. Hij is de Enige in het heelal Die het verdient dat Hij behaagd wordt. Ik niet. Jij niet. Wat heb jij ooit gedaan om te verdienen dat je behaagd wordt? God, Die alles maakt, verdient het dat alles Hem behaagt.

In Openbaring 4:11 staat:

> U bent het waard, Heere, te ontvangen de heerlijkheid, de eer en de kracht, want U hebt alle dingen geschapen, en door Uw wil bestaan zij en zijn zij geschapen.
>
> OPENBARING 4:11

De Engelse vertaling die de spreker hier aanhaalt, heeft ‘for Your pleasure’: ‘om U te behagen’. De hierboven weergegeven HSV heeft ‘door Uw wil’. Op die Engelse formulering bouwt hij zijn uitleg: alles is gemaakt om God te behagen. Jij bent gemaakt om God te behagen. Je bent ook gemaakt om God te verheerlijken. Zelfs:

> De hemel vertelt Gods eer, het gewelf verkondigt het werk van Zijn handen.
>
> PSALMEN 19:2

Als je God niet verheerlijkt in je leven, heb je het contact met het hele heelal verloren. Je hebt je nog niet afgestemd op de reden waarom je bestaat.

Dat hadden zij op dit punt ook nog niet gedaan. Hij zegt:

Luister, Ik wil dat hier een tempel wordt gebouwd. Dat is nou net waar Ik op dit moment mee bezig ben. Jullie moeten die bouwen, zodat Ik er blij mee kan zijn en er eer door krijg.

zegt de Heere.

Dus God verheerlijken, God behagen, zodat Hij er vreugde aan beleeft: dat zouden voor ieder mens de dingen moeten zijn die zwaarder wegen dan al het andere. En als het niet waarschijnlijk is dat dit zo zal zijn, dan zou het op zijn minst het belangrijkste moeten zijn voor de mensen die zichzelf kinderen van God noemen. En dat zal natuurlijk niet alleen blijken uit de manier waarop we geld uitgeven. We hebben naast geld nog andere middelen. We hebben tijd.

In Bijbelse tijden moesten de meeste mensen twaalf uur per dag werken, zes dagen per week. Ze zouden zeven dagen werken als de sabbat dat niet verbood. Maar ze moesten gewoonlijk bijna alle uren dat het in hun week licht was werken, alleen al om eten op tafel te krijgen. Ze hadden eigenlijk niet de luxe die wij hebben. Wij kunnen acht uur per dag werken en dan nog evenveel uren van die dag wakker zijn om te doen wat we willen. We hebben rijkdom in de vorm van vrije tijd, ontspanning, en ook in de vorm van geld.

We hebben veel middelen en we zijn rentmeesters. Dat betekent dat we verantwoordelijk zijn om ze te beheren voor de Eigenaar, en dat is God. Dit leert de Bijbel heel duidelijk, en dit is wat de meeste mensen graag vergeten. Door dat te vergeten, behagen en verheerlijken ze God niet in dezelfde mate als degenen die zich daar bewust op toeleggen.

15

Droogte als straf voor verkeerde prioriteiten

Nu zei hij inderdaad tegen hen in vers 8:

Ga de bergen in en haal hout.

dus blijkbaar moeten ze in het bos bomen gaan kappen. Dat wijst er opnieuw misschien op dat ze het hout dat eerder beschikbaar was voor de bouw van de tempel al hadden gebruikt. Nu moet je het op eigen kosten en met je eigen arbeid vervangen. Vers 9:

> U rekent op veel, maar zie, het wordt weinig. Wat u in huis bracht, daar blies Ik in. Waarom? spreekt de HEERE van de legermachten. Vanwege Mijn huis, dat verwoest ligt, terwijl u zich uitslooft, ieder voor zijn eigen huis.
>
> HAGGAÏ 1:9

De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, zegt hier letterlijk dat ieder ‘naar zijn eigen huis rent’. Daarmee wordt niet bedoeld dat ze naar hun eigen huis vluchten. Het betekent dat ze zich haasten om voor hun eigen huizen te zorgen, maar niet voor Gods huis. Hij neemt daadwerkelijk de verantwoordelijkheid voor de economische verliezen. Hij zegt:

Jullie brachten je oogst binnen; Ik blies erop en verspreidde alles. Ik ben Degene Die ervoor zorgde dat het zo slecht met jullie ging.

> Daarom onthoudt de hemel u dauw, en het land onthoudt u zijn opbrengst, want Ik riep droogte uit over het land en over de bergen en over het koren, over de nieuwe wijn en over de olie, en over wat het land oplevert, over de mensen en over de dieren en over al de inspanning van uw handen.
>
> HAGGAÏ 1:10-11

zegt God.

Dit is de vervulling van dreigementen die werden geuit in Leviticus 26, vers 19 en 20, en in Deuteronomium 28, op verschillende plaatsen in dat hoofdstuk: vers 17, vers 23, vers 38 en 39. Op al die plaatsen zegt God tegen hen:

> Ik zal de trots op uw eigen kracht breken. Ik zal uw hemel als ijzer maken en uw aarde als brons. Uw kracht zal voor niets verbruikt worden, uw land geeft zijn opbrengst niet en de bomen op het land geven hun vruchten niet.
>
> LEVITICUS 26:19-20

Dat betekent dat je gebeden ertegen af zullen ketsen in plaats van erdoorheen te gaan naar de hemel, en dat er geen regen meer uit zal komen. Zoals je geen water uit een steen kunt persen, kun je geen regen uit een bronzen koepel krijgen. En Hij zegt dat Hij

de grond als steen zal maken. Met andere woorden, ze zullen geen gewassen voortbrengen. Dat is een van de dingen waarmee God dreigde: droogte, en daardoor geen opbrengst van de gewassen. En dus zegt Hij:

> Nu dan, zo zegt de HEERE van de legermachten: Let aandachtig op uw wegen. U zaait veel maar brengt weinig binnen. U eet maar niet tot verzadiging. U drinkt maar wordt niet dronken. U kleedt u, maar wordt niet warm. De dagloner ontvangt zijn loon in een doorboorde buidel. Zo zegt de HEERE van de legermachten: Let aandachtig op uw wegen. Ga het gebergte in, haal hout, en herbouw dit huis. Dan zal Ik er behagen in scheppen, en verheerlijkt worden, zegt de HEERE. U rekent op veel, maar zie, het wordt weinig. Wat u in huis bracht, daar blies Ik in. Waarom? spreekt de HEERE van de legermachten. Vanwege Mijn huis, dat verwoest ligt, terwijl u zich uitslooft, ieder voor zijn eigen huis. Daarom onthoudt de hemel u dauw, en het land onthoudt u zijn opbrengst, want Ik riep droogte uit over het land en over de bergen en over het koren, over de nieuwe wijn en over de olie, en over wat het land oplevert, over de mensen en over de dieren en over al de inspanning van uw handen.
>
> HAGGAÏ 1:5-11

16

Het volk gehoorzaamt en hervat de bouw

Dat is eigenlijk het einde van zijn eerste profetie. Dan volgen er een paar verzen die ons vertellen hoe het volk daarop reageerde. Er staat:

> Toen luisterde Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, met Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester, en heel het overblijfsel van het volk, naar de stem van de HEERE, hun God, en naar de woorden van de profeet Haggaï, die de HEERE, hun God, gezonden had; en het volk was bevreesd voor het aangezicht van de HEERE.
>
> HAGGAÏ 1:12

Dat is een zin die je niet zo vaak hoort in het Oude Testament. Meestal lezen we niet dat het volk gehoorzaamt wanneer de profeten spreken. In plaats daarvan horen we dat het volk klaagt en plannen beraamt om de profeten te doden. Maar hier hebben deze teruggekeerde ballingen een andere gezindheid, hoewel ze in hun hart God nog niet helemaal behagen. Ze aanvaarden in elk geval de terechtwijzing en geven er gehoor aan.

Let erop dat er staat dat ze de stem van de HEERE gehoorzaamden en de stem van Haggaï, zoals God hem gezonden had. De gedachte hier is dat wanneer God de boodschapper zendt en die boodschapper namens God spreekt, God Zelf spreekt. Het is het woord van de HEERE. Het is niet alleen maar het woord van de mens. Het is niet zo dat Haggaï zomaar een of andere knorrige oude man was die wilde klagen over de onverschilligheid van het volk. Hij had een woord van God, en ze erkenden dat hij een profeet was.

Ze hadden al heel lang geen profeten meer gehad, dus ik weet niet precies hoe ze wisten dat hij een profeet was, behalve dat het gewoon waar klonk. Wat hij zei was overduidelijk waar. En dus zagen ze dat als God Die door hem sprak, en dat was het ook. En dus gehoorzaamden ze.

> Daarop sprak Haggaï, de bode van de HEERE, krachtens de boodschap van de HEERE tot het volk: Ik ben met u, spreekt de HEERE.
>
> HAGGAÏ 1:13

Ik weet niet of hij gewoon op een andere dag terugkwam en zei:

Ik ben bij jullie, zegt de Heer.

en weer wegliep. Of dat dit meer een samenvatting is van misschien een reeks profetieën die hij hun gaf terwijl ze aan het werk waren, omdat ze begonnen te gehoorzamen. Of Haggaï alleen maar zei:

De Heer zegt dat Hij bij jullie is.

of dat er een reeks boodschappen was die niet zijn opgetekend, waarvan de boodschap kan worden samengevat als:

Ik ben bij jullie.

dat weet ik niet. We kunnen het eenvoudigweg niet zeggen.

> En de HEERE wekte de geest op van Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, landvoogd van Juda, en de geest van Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester, en de geest van heel het overblijfsel van het volk. Toen kwamen zij en begonnen het werk aan het huis van de HEERE van de legermachten, hun God, te doen,
>
> HAGGAÏ 1:14-15

> op de vierentwintigste dag van de zesde maand, in het tweede jaar van koning Darius.
>
> HAGGAÏ 2:1

Die dag is 21 september. Hij was op 29 augustus begonnen te spreken, dus er zijn ongeveer drieënhalve week verstreken, denk ik — 23 dagen. Nadat Haggaï hen begon aan te sporen, gingen ze aan de slag. Je zou kunnen denken: 'Waarom hebben ze drieënhalve week gewacht?' Ze moesten de bergen in om het hout te kappen. Ze moesten materialen verzamelen. Ze waren dus al aan het gehoorzamen; ze waren alleen tot die dag nog niet begonnen met bouwen.

17

Werk door ondanks de geringe tempel

Nu de tweede profetie:

> In de zevende maand, op de eenentwintigste dag van de maand, kwam het woord van de HEERE door de profeet Haggaï.
>
> HAGGAÏ 2:2

Dit is 17 oktober van hetzelfde jaar. Ze begonnen dus op 21 september aan het gebouw te werken, en deze profetie kwam enkele weken later tot hen. Dit was toevallig de laatste dag van het Loofhuttenfeest. In de zevende maand, van de veertiende tot de eenentwintigste dag van de maand, was het Loofhuttenfeest. En dit is dus de laatste dag, die in het Evangelie van Johannes de grote dag van het feest wordt genoemd. Het was het hoogtepunt van het Loofhuttenfeest, dat een week duurde. Opnieuw was het volk bijeen voor een vorm van rituele aanbidding op het moment dat God deze tweede profetie gaf. Het lijkt erop dat deze profetieën tot Haggaï kwamen terwijl hij op plaatsen was waar het volk al bijeen was om te aanbidden. Hij trof een menigte aan die al klaarstond. Net als Jezus en de apostel Paulus: wanneer zij rondreisden, gingen ze op de sabbat de synagoge binnen, omdat ze daar mensen zouden vinden. Je zoekt de menigten op en dan spreek je. Zo bereikt God hen. Ze zijn al voor andere doeleinden bijeengekomen.

Op die dag staat er:

> In de zevende maand, op de eenentwintigste van de maand, kwam het woord van de HEERE door de dienst van de profeet Haggaï: Zeg toch tegen Zerubbabel, de zoon van Sealthiël en landvoogd van Juda, en tegen Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester, en tegen de rest van het volk:
>
> HAGGAÏ 2:2-3

Met andere woorden, zijn er hier nog mensen onder jullie die zich de tempel van Salomo herinneren van voordat die verwoest werd? Ik durf te wedden dat jullie van deze niet onder de indruk zijn. Deze is behoorlijk klein en nogal schamel vergeleken met die andere, of niet soms?

Hij gaat verder en zegt:

> Wie is er onder u overgebleven die dit huis gezien heeft in zijn eerste heerlijkheid? En hoe ziet u het nu? Is het niet als niets in uw ogen? Nu dan, wees sterk, Zerubbabel, spreekt de HEERE, wees sterk, Jozua, zoon van Jozadak, hogepriester, en wees sterk, heel de bevolking van het land, spreekt de HEERE. Werk door, want Ik ben met u, spreekt de HEERE van de legermachten. Volgens het woord van het verbond dat Ik met u sloot, toen u uit Egypte vertrok, en Mijn Geest, Die in uw midden stond: Wees niet bevreesd! Want zo zegt de HEERE van de legermachten: Nog één ogenblik, en dat is een korte tijd, dan zal Ik de hemel en de aarde, de zee en het droge doen beven. Ik zal alle heidenvolken doen beven. Zij zullen komen naar het verlangen van alle heidenvolken en Ik zal dit huis vullen met heerlijkheid, zegt de HEERE van de legermachten. Van Mij is het zilver en van Mij is het goud, spreekt de HEERE van de legermachten.
>
> HAGGAÏ 2:4-9

Hij zegt eigenlijk: ‘Ik weet dat jullie ontmoedigd zijn. Het ziet er niet naar uit dat dit project even indrukwekkend wordt als de tempel die jullie vroeger hadden, en in zekere zin zal dat ook niet zo zijn. Jullie beschikken niet over de middelen die Salomo had, financieel niet en ook niet wat menskracht betreft. Daarom zullen jullie genoegen nemen met een kleinere tempel. Maar naar andere maatstaven zal de heerlijkheid van deze tempel groter zijn dan de heerlijkheid van Salomo's tempel. Wees dus sterk en werk. Ik ben met jullie. Denk niet dat het minder indrukwekkende uiterlijk van deze tempel betekent dat Ik niet met jullie ben, of dat jullie op de een of andere manier niet gezegend worden.’

18

God bouwt door Zijn Geest

Hij zegt in vers 5:

Zoals Ik met jullie heb afgesproken toen jullie uit Egypte kwamen, blijft Mijn Geest bij jullie. Wees niet bang.

Het is interessant dat Gods Geest onder hen bleef. Want in welke vorm openbaarde de Geest Zich onder hen in het Oude Testament? Vooral door de profeten. De Geest van God sprak door de profeten. De aanwezigheid van Haggaï en Zacharia, die allebei rond deze tijd profeteerden, was dus een bewijs dat de geest van de profetie was teruggekeerd tot het volk van God. De Geest was daar en sprak tot hen. God gaf hun aanwijzingen door de Geest.

Zacharia begon ook rond diezelfde tijd te profeteren. In hoofdstuk 4 van Zacharia zag hij dit visioen van de twee olijfbomen. In het visioen liepen er gouden buizen vanaf deze olijfbomen, die een gouden schaal vulden. En vanuit deze gouden schaal werden de zeven gouden kandelaren van olie voorzien. De olie kwam dus voortdurend uit de olijfbomen. Ze gebruikten olijfolie. Natuurlijk kon dat in werkelijkheid niet. Het is niet zoals wanneer je sap uit esdoorns tapt. Je steekt niet zomaar een kraantje in een olijfboom om er olijfolie uit te krijgen. Je moet het persen en dat allemaal doen, maar het was een symbolisch visioen.

Vanuit de olijfbomen stroomde de olie voortdurend. Dit waren levende bomen, dus ze bleven produceren. En de olie vulde de schaal die de lamp van Israël brandend hield. Toen God hem dit uitlegde met woorden die de meesten van ons al vaak hebben gehoord, zei God:

> Daarop antwoordde Hij en zei tegen mij: Dit is het woord van de HEERE tot Zerubbabel: Niet door kracht en niet door geweld, maar door Mijn Geest, zegt de HEERE van de legermachten.
>
> ZACHARIA 4:6

zegt de HEERE van de legermachten.

Dat stelde de olie voor die bleef toestromen en de vlam brandend hield. Gods Geest was als die olie. Het licht dat bleef schijnen, was ongetwijfeld een zinnebeeld van het voortbestaan van Israël, daar kwam het op neer. Gods Geest hield hen dus in leven, hield als het ware de lamp brandend. Dat is ook wat Haggaï rond deze tijd vertelt. God zegt:

Mijn Geest is bij jullie. Mijn Geest is met jullie.

De nadruk ligt hier dus op het feit dat dit niet door menselijk talent of menselijke kracht of macht tot stand zal komen. Het zal tot stand komen doordat de Geest van God bij dit project betrokken is. Zoals Salomo in Psalm 127 zei:

> Als de HEERE het huis niet bouwt, werken de bouwers tevergeefs.
>
> PSALMEN 127:1

Als God niet aan het huis werkt, kun je er net zo goed niet aan werken. Dit zal niet door menselijke inspanning of bekwaamheid tot stand komen, tenminste niet zoals het hoort. Het kan alleen door de Geest van God. Dit geldt trouwens ook voor het bouwen van de gemeente. Jezus zei:

> En Ik zeg u ook dat u Petrus bent, en op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten van de hel zullen haar niet overweldigen.
>
> MATTHEÜS 16:18

En Jezus is Degene Die de gemeente bouwt. Maar Hij doet dat door Zijn Geest en door de gaven van de Geest die werkzaam zijn door de mensen van de gemeente. Door het werk van de Geest, door verschillende begaafde leden die gaven van de Geest hebben, bouwt de Geest het lichaam van Christus op. Dat is natuurlijk de tempel van vandaag. Het loopt dus parallel aan wat zij meemaken.

19

Het beven en het onwankelbare Koninkrijk

Nu zegt hij in vers 6 van de Engelse versindeling, Haggaï 2:7-8 in de Nederlandse versindeling:

> Zo zegt de HEERE van de legermachten: Nog een korte tijd, dan zal Ik opnieuw de hemel en de aarde, de zee en het droge doen beven. Ik zal de volken doen beven, en zij zullen komen.
>
> HAGGAÏ 2:7-8

De spreker volgt hier de Engelse formulering ‘once more’, ‘opnieuw’. De HSV heeft op deze plaats ‘Nog één ogenblik’.

Nu, er staat:

Ik ga de hemel en de aarde nog één keer laten beven.

Wanneer had Hij dat daarvoor gedaan? Hij geeft niet aan wanneer Hij ze daarvoor had doen beven. Maar Hebreeën hoofdstuk 12 haalt deze passage inderdaad aan en past die op een interessante manier toe, die sommigen misschien niet hadden verwacht. Moeilijk te zeggen. In Hebreeën 12:26 — we beginnen bij vers 25:

> Let er dan op dat u Hem Die spreekt, niet verwerpt. Want als zij niet zijn ontkomen die hem verwierpen die op aarde aanwijzingen van God deed horen, veelmeer zullen wij niet ontkomen, als wij ons afkeren van Hem Die vanuit de hemelen spreekt. Zijn stem bracht indertijd de aarde aan het wankelen. Nu echter heeft Hij openlijk verkondigd: Nog eenmaal zal Ik niet alleen de aarde, maar ook de hemel doen beven.
>
> HEBREEËN 12:25-26

Nu, die woorden:

‘Nog één keer’ is een citaat uit Haggaï 2:6 in de Engelse versindeling, Haggaï 2:7 in de Nederlandse versindeling.

> Dit ‘nog eenmaal’ duidt op de verandering van de dingen die kunnen wankelen als van dingen die gemaakt zijn, opdat de dingen die onwankelbaar zijn, zouden blijven.
>
> HEBREEËN 12:27

Welke dingen worden aan het wankelen gebracht, en welke dingen kunnen niet aan het wankelen worden gebracht en blijven bestaan? Die laatste vraag wordt beantwoord in vers 28:

> Laten wij daarom, omdat wij een onwankelbaar Koninkrijk ontvangen, aan de genade vasthouden en daardoor God dienen op een Hem welgevallige wijze, met ontzag en eerbied. Want onze God is een verterend vuur.
>
> HEBREEËN 12:28-29

Dus het Koninkrijk dat wij hebben ontvangen, is onwankelbaar. Maar wat werd er aan het wankelen gebracht en neergehaald? Wat stond er te gebeuren toen de schrijver van Hebreeën schreef? De schrijver van Hebreeën haalt dit vers aan, al laat hij een van de zinsdelen weg. In Haggaï zegt Hij:

Het duurt nog maar even.

Nog eenmaal, in de parafrase van de spreker:

> Nog een korte tijd, niet lang meer, dan zal Ik de hemel en de aarde doen beven.
>
> HAGGAÏ 2:7

20

De Sinaï en de val van Jeruzalem

Nu haalt de schrijver van Hebreeën de woorden over die korte tijd niet aan, hoewel hij die zeker kende. Ze zijn erin geïmpliceerd. De schrijver van Hebreeën zegt: „Dit is die tijd waar Hij het over had, die korte tijd. Die is voorbij.” Dit boek, Hebreeën, werd heel kort voor de verwoesting van de tempel in het jaar 70 na Christus geschreven. En het beven van de aarde, waarvan hij zei dat het eerder was gebeurd, toen God vanaf de aarde sprak en Hij de aarde deed beven — hij heeft het over de berg Sinaï. Hij heeft het over het moment waarop God het oude verbond instelde bij de berg Sinaï. De berg beefde. Er was een aardbeving. Er was vuur. Er was rook. Er waren allerlei verschijnselen.

Eerder in hoofdstuk 12 heeft de schrijver van Hebreeën daarop gezinspeeld. We hebben het niet gelezen, maar als je een paar verzen terugkijkt, bij vers 18:

> Want u bent niet tot een tastbare berg genaderd, en tot een brandend vuur, tot donkerheid, duisternis en stormwind,
>
> HEBREEËN 12:18

Daarmee bedoelt hij de Sinaï.

> tot bazuingeschal en het geluid van woorden. Zij die dat hoorden, smeekten dat het woord niet meer tot hen gericht zou worden, want zij konden wat hun bevolen werd niet verdragen: zelfs als een dier de berg aanraakt, zal het gestenigd of met een pijl doorschoten worden.
>
> HEBREEËN 12:19-20

Nu, dit is de berg Sinaï waar hij het over heeft. En hij zegt dat de aarde beefde toen God vanaf de berg Sinaï sprak. Maar nu gaat Hij niet alleen de aarde doen beven; Hij gaat ook de hemel doen beven. Nu weten we niet wat dat werkelijk betekent. In Haggaï heeft hij het over het doen beven van de hemel en het doen beven van alle volken van

de aarde en het doen beven van de zee en dat alles. Het is beeldspraak. Hij heeft het niet over een letterlijke aardbeving zoals ze die bij de berg Sinaï hadden. Maar Hij zegt dat de dingen opnieuw aan het wankelen zullen worden gebracht. Zelfs de hemelse gewesten zullen aan het wankelen worden gebracht. Er zullen hier geestelijke veranderingen plaatsvinden.

Ik geloof — en iemand mag daar gerust anders over denken als die meent daar een goede reden voor te hebben — maar ik geloof dat hij zegt dat God de dingen aan het wankelen gaat brengen en dat de tempel zal worden neergehaald. Zoals de tabernakel bij de berg Sinaï werd gebouwd, zo zal die tempel die ervoor in de plaats is gekomen heel spoedig worden neergehaald, in het jaar 70 na Christus. En dat zal in zekere zin de hele hemel en aarde aan het wankelen brengen, figuurlijk gesproken. Hij heeft het hier beslist niet over letterlijk beven. Tenminste, dat geloof ik niet.

Dus hij ziet dit als een profetie over de val van Jeruzalem, maar het kan niet alleen daarover gaan. Hij ziet dat als iets wat op zijn tijd van toepassing is. Maar de profetie zegt vervolgens dat Hij niet alleen hemel en aarde doet beven, maar ook de zee en het droge en alle volken. En hij gaat later inderdaad hetzelfde zeggen.

Tegen het einde van hoofdstuk 2 gaat hij meer zeggen over het aan het wankelen brengen van de dingen. In hoofdstuk 2, vers 21:

> Het woord van de HEERE kwam voor de tweede keer tot Haggaï, op de vierentwintigste van de maand: Zeg tegen Zerubbabel, de landvoogd van Juda: Ik zal doen beven de hemel en de aarde.
>
> HAGGAÏ 2:21-22

Dus dit gaat over meer dan alleen de val van Jeruzalem. Maar de schrijver van Hebreeën ziet daarin, althans als één toepassing, een verwijzing naar de val van Jeruzalem, geloof ik. Sommigen zien het misschien anders, maar dat is waar hij het volgens mij daar over heeft.

21

Het verlangen van alle volken

Dan zegt hij aan het einde van hoofdstuk 2, vers 7 in de Engelse versindeling, Haggaï 2:8 in de Nederlandse versindeling, in de New King James, die op dit punt vrij nauw aansluit bij de King James: ‘They shall come to the Desire of All Nations’, oftewel: ‘Zij zullen komen naar het verlangen van alle volken.’

Andere vertalingen geven dit heel anders weer en maken ervan dat het verlangen van alle volken datgene is wat komt. Velen hebben natuurlijk gedacht dat het verlangen van alle volken op de Messias slaat. Ik ben opgegroeid met de gedachte dat dit op de Messias sloeg. Maar hoe meer ik het bestudeerde, hoe meer ik besefte dat de meeste evangelische geleerden denken van niet. Niet omdat ze ertegen zijn dat hier een verwijzing naar de Messias zou staan. Het zou prachtig zijn als dat zo was. Het probleem is dat er een grammaticale moeilijkheid is: de werkwoordsvorm die in het Engels met ‘shall come’ wordt vertaald, staat in de grondtekst in het meervoud in plaats van het enkelvoud. Als het gaat over het verlangen van alle volken dat komt, waarom staat het dan in het meervoud?

De meeste vertalingen, denk ik, en de meeste commentaren geven er tegenwoordig de voorkeur aan om te denken dat er staat:

de dingen waar alle volken naar verlangen.

Dat slaat op de rijkdom van de volken, het goud en het zilver enzovoort dat de Joden voor dit project nodig hebben. God zal alle volken ertoe brengen mee te helpen het te bouwen. Zelfs als het gaat over dingen die komen, zou dit aansluiten bij Psalm 72, een messiaanse psalm, en bij Jesaja 60, waar gesproken wordt over de rijkdom van de volken die naar Jeruzalem wordt gebracht. De gedachte hier is dat het vooruitziet naar een tijd waarin de heidenen aanbidders van Jahweh zullen zijn en hun gaven naar de tempel zullen brengen, net zoals de Joden dat moesten doen. Veel vertalingen vinden dat het zo weergegeven moet worden:

‘De waardevolle dingen van de volken.’ Verder is er het feit dat het Nieuwe Testament dit vers nooit aanhaalt als een uitspraak over Jezus. Dat bewijst niets, maar de schrijvers van het Nieuwe Testament haalden wel graag duidelijke verzen aan waarvan zij dachten dat die in Jezus vervuld waren. Je zou denken dat als zij dit als een verwijzing naar de Messias zagen, dit een prachtig vers zou zijn om aan te halen. Hoe dan ook, je zou het kunnen zien als een verwijzing naar de komst van de Messias. Of je zou het kunnen zien als een verwijzing naar hoe, dankzij de Messias, dankzij de nieuwe orde, de nieuwe tempel die uit levende stenen bestaat, de nieuwtestamentische orde de volken heeft bereikt. En nu brengt niet alleen Israël, maar brengen ook de volken hun gaven aan God. Dat is een zinnebeeld van het aanbidden van God. Ze komen en brengen hun offers enzovoort.

De taal is natuurlijk de taal van de oudtestamentische aanbidding, maar dat komt heel vaak voor bij de profeten wanneer ze over nieuwtestamentische aanbidding spreken. Ze spreken erover in termen van wierook branden en offers brengen en dergelijke, de dingen die zij als vormen van aanbidding kenden. Maleachi hoofdstuk 1 spreekt erover dat overal ter wereld wierook aan God geofferd zal worden, van het oosten tot het westen. Het gaat over het huidige tijdperk, waarin de heidense volken over de hele wereld God aanbidden. Maar dat branden van wierook zouden we geestelijk moeten opvatten, zoals in Openbaring, waar gezegd wordt dat de wierook de gebeden van de heiligen zijn.

Wat ik wil zeggen, is dat hij het ofwel over de Messias heeft, ofwel, als dat vanuit de passage niet te onderbouwen is, toch over het messiaanse tijdperk. Over de omstandigheden die door de Messias tot stand zijn gebracht, waardoor de heidenen nu bij de aanbidding van God worden betrokken. Dat begon pas te gebeuren doordat het Evangelie aan alle volken werd gepredikt en de grote zendingsopdracht werd uitgedragen. Het ziet dus vooruit naar de messiaanse tijd, ongeacht waar het verlangen van alle volken op slaat.

22

Christus vervult Gods tempel met heerlijkheid

Hij zegt:

Ik zal deze tempel met Mijn glorie vullen.

Deze tempel, als het over de tempel van Zerubbabel gaat, werd in zekere zin met heerlijkheid vervuld doordat Jezus daar predikte. Volgens Hebreeën 1:3 is Jezus:

> Hij, Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen.
>
> HEBREEËN 1:3

Jezus is de heerlijkheid van God. Johannes zei in Johannes 1:14:

> En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.
>
> JOHANNES 1:14

Jezus is dus de heerlijkheid van God, en Hij diende in diezelfde tempel die Zerubbabel nu aan het bouwen was. In zekere zin maakte dat deze tempel heerlijker dan die van Salomo, want Jezus zei immers:

> De koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel samen met dit geslacht en het veroordelen, want zij is gekomen van de einden van de aarde om de wijsheid van Salomo te horen; en zie, meer dan Salomo is hier!
>
> MATTHEÜS 12:42

Salomo bouwde de tempel, de eerste, en dat is zo ongeveer het beste wat erover gezegd kan worden. Na de tijd van Salomo werd die tempel vooral gebruikt door Joodse koningen die heidens waren geworden. Meestal werd hij niet voor goede dingen gebruikt. Salomo bouwde die tempel, maar Jezus zei:

> Meer dan Salomo is hier.
>
> MATTHEÜS 12:42

En Hij bouwt Zijn huis. Hij bouwt Zijn gemeente, de tempel die uit levende stenen bestaat. En dit huis is vervuld met heerlijkheid. Dat wil zeggen, het huis dat Zerubbabel bouwde, werd vervuld met de heerlijkheid van Jezus Die daar aanwezig was. Maar ik geloof dat ook dit een voorafbeelding en een schaduw was, zoals de tempel dat altijd was, van de geestelijke tempel. Dat is de eigen tempel van de Messias, die Hij bouwde.

Jezus liep ongeveer drie dagen voordat Hij werd gekruisigd de tempel uit en zei tegen hen:

> Zie, uw huis wordt als een woestenij voor u achtergelaten. Want Ik zeg u: U zult Mij van nu af aan niet zien, totdat u zegt: Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Heere!
>
> MATTHEÜS 23:38-39

En zo verliet Hij deze tempel vlak voor Zijn eigen kruisiging en zei: ‘Het is afgelopen. Hij is verlaten. Hij is door God verlaten.’ Maar dat betekent niet dat God geen huis heeft om in te wonen. Zoals Stefanus in zijn toespraak in Handelingen 7 zei:

> God woont niet in huizen die met mensenhanden gemaakt zijn.
>
> HANDELINGEN 7:48

Hij woont in een geestelijke tempel waarvan die aardse tempel een type is. En daar wordt de werkelijke heerlijkheid van de Heere geopenbaard, omdat Christus in elke steen van die tempel van levende stenen woont. Het is een grotere heerlijkheid. Hij is vervuld met heerlijkheid.

23

Rijkdom en vrede in Gods nieuwe tempel

Ook dit zou erop kunnen wijzen dat het verlangen van alle volken verwijst naar het goud en het zilver, en dat de rijkdom van de volken naar Jeruzalem wordt gebracht, voor de aanbidding van God. Door te zeggen:

Het zilver en het goud zijn van Mij.

bouwt Hij daar misschien op voort en zegt Hij: ‘De reden dat de volken al hun rijkdom zullen binnenbrengen, is dat die in werkelijkheid van Mij is. Wanneer deze mensen tot bekering komen, zullen ze erkennen dat hun rijkdom van Mij is. En ze zullen die brengen en gebruiken, anders dan jullie Joden in de tijd van Zerubbabel, die de materiële voorspoed die Ik jullie heb gegeven, voor jullie eigen huizen hebben gebruikt. Maar die is van Mij. Het zilver is van Mij en het goud is van Mij.

En op een dag zullen zelfs de heidense volken dat weten.’

De begerenswaardige dingen van de volken zullen worden gebracht voor de aanbidding van God, en het zal heerlijker zijn dan deze tempel die ze nu bouwen. Hij zegt in vers 9:

Deze nieuwe tempel zal meer glorie hebben dan de vorige, zegt de Heer van de hemelse legers. En op deze plek zal Ik vrede geven, zegt de Heer van de hemelse legers.

De vrede die Hij zal geven, is waarschijnlijk tweeledig. In één opzicht hebben ze veel tegenstand van hun vijanden ondervonden, en Hij zal hun daar rust van geven. Ze zullen het werk kunnen afmaken en God kunnen aanbidden zonder dat hun vijanden hen met succes bedreigen. Maar meer nog, natuurlijk, in de tempel die vervuld is met de heerlijkheid, de geestelijke tempel, daar is vrede. Jezus zei:

> Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat u in Mij vrede zult hebben. In de wereld zult u verdrukking hebben, maar heb goede moed: Ik heb de wereld overwonnen.
>
> JOHANNES 16:33

En in Christus, als deel van Zijn tempel, wordt vrede gegeven.

In Efeze hoofdstuk 2 zegt Paulus:

> Want Hij is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken,
>
> EFEZE 2:14

Met ‘beiden’ bedoelt Paulus de Jood en de heiden. Dat is interessant, want de meeste uitleggers geloven dat de scheidsmuur tussen de Jood en de heiden een toespeling is op het feit dat er een tempelmuur stond in de voorhof van de heidenen in de tempel van Herodes, die de tempel van Zerubbabel was. Daarop stond dat geen enkele heiden voorbij deze muur mocht komen.

Er is een voorhof van de heidenen, dan is daarachter een laag muurtje, en vervolgens een voorhof van de Joden. Hoe dichter je bij de tempel kwam, hoe strenger de beperkingen waren. De heidenen mochten in de voorhof van de heidenen komen, maar bij de muur die de voorhof van de heidenen scheidde van de voorhof van de Joden, hing een bord waarop stond: ‘Heidenen, voorbij deze muur betreed je het terrein op eigen risico. Je dood zal je eigen schuld zijn.’ Dat is een parafrase van wat er stond, maar het leek daar heel sterk op.

Dus deze scheidsmuur tussen Joden en heidenen, waarvan Paulus zegt dat hij in Christus is afgebroken, kan heel goed een toespeling zijn op die muur in de tempel, die duidelijk een barrière was tussen Joden en heidenen. Paulus zegt in Efeze 2:

> Hij is onze vrede. Hij heeft de scheidsmuur tussen ons afgebroken en in Zichzelf uit die twee één nieuwe mens gemaakt. Zo heeft Hij vrede gebracht.
>
> EFEZE 2:14-15

24

Onreinheid onder de wet en reiniging in Jezus

Nu komen we bij de derde boodschap. Die beslaat in de Nederlandse versindeling Haggaï 2:11-20.

> Op de vierentwintigste dag van de negende maand, in het tweede jaar van Darius, kwam het woord van de HEERE tot de profeet Haggaï.
>
> HAGGAÏ 2:11

Dit is 18 december van hetzelfde jaar. 18 december. Het is negen weken nadat de vorige boodschap werd gegeven, precies drie maanden nadat het werk was hervat. En dat betekent dat Zacharia een maand hiervoor was begonnen te profeteren.

Nu staat er:

> Op de vierentwintigste dag van de negende maand, in het tweede jaar van Darius, kwam het woord van de HEERE tot de profeet Haggaï:
>
> HAGGAÏ 2:11

Volgens Deuteronomium en Leviticus en zelfs Maleachi 2:7 moesten mensen naar de priester gaan om vragen over de wet te stellen. En dus zegt God tegen Haggaï: ‘Ga de priester vragen naar deze kwestie over de wet.’

> Zo zegt de HEERE van de legermachten: Vraag toch de priesters onderwijs in de wet.
>
> HAGGAÏ 2:12

Dus nogmaals, heilig vlees dat gewoon vlees aanraakt, maakt dat niet heilig. Maar onrein vlees dat iets heiligs aanraakt, maakt dat onrein. Onreinheid wordt dus gemakkelijker overgedragen dan heiligheid. Dat was trouwens iets wat elke Jood had

moeten weten. Als je iemand aanraakte die onrein was, was je onrein. Daarom vermeden de Joden het om melaatsen aan te raken, vrouwen aan te raken die ongesteld waren, dode lichamen aan te raken, het karkas van een dier aan te raken of iets anders waarvan gezegd werd dat het hen onrein maakte. Want aanraking met het onreine zou hen onrein maken.

Het is echter interessant dat Jezus melaatsen aanraakte wanneer Hij hen tegenkwam. Hij raakte een vrouw aan die aan bloedvloeiingen leed, of liet haar Hem aanraken. Hij raakte het dode lichaam aan van de zoon van de weduwe van Naïn, die gestorven was. Hij raakte de baar aan, de doodskist. Al die dingen zouden een mens volgens de wet onrein maken. Maar wat gebeurde er? Toen Jezus de melaatse aanraakte, werd de melaatse rein. Jezus werd niet onrein. De heiligheid en reinheid van Jezus werden op de onreinen overgedragen en maakten hen rein. Het tegenovergestelde van de wet.

Daarom moest God in de wet tegen Israël zeggen:

> Maar van de steden van deze volken die de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft, mag u helemaal niets wat adem heeft, in leven laten. Voorzeker, u moet hen volledig met de ban slaan: de Hethieten, de Amorieten, de Kanaänieten, de Ferezieten, de Hevieten en de Jebusieten, zoals de HEERE, uw God, u geboden heeft, opdat zij u niet leren handelen overeenkomstig alle gruwelijke dingen die zij voor hun goden gedaan hebben, zodat u tegen de HEERE, uw God, zou zondigen.
>
> DEUTERONOMIUM 20:16-18

Maar nu wordt ons gezegd naar de volken te gaan, onder de heidenen, en hun verdorvenheid weg te nemen. Want de werking van het nieuwe verbond is het tegenovergestelde van die van het oude. Onder het oude verbond was er geen werkzame kracht om onreinheid te vermijden als je met het onreine in aanraking kwam. Maar de kracht van de Heilige Geest, de kracht van de genade van God, de kracht van het nieuwe verbond betekent dat onze heiligheid, onze reinheid op

de onreinen wordt overgedragen. Dat kan in elk geval, want we kunnen hen tot Christus leiden. En volken worden beter doordat de heiligen er binnendringen via de grote zendingsopdracht.

Het Nieuwe Testament verschilt van de wet, maar onder de wet wordt het heel duidelijk gemaakt. Een onrein persoon raakt heilig vlees aan. Met dat heilige vlees is het dan gedaan. Het is niet goed meer.

25

Onreine offers en tegenvallende oogsten

Vers 14:

> Daarop zei Haggaï: Als iemand die onrein geworden is door een dood lichaam, iets van al die dingen aanraakt, wordt het dan onrein? Toen antwoordden de priesters en zeiden: Het wordt onrein.
>
> HAGGAÏ 2:14

Ze raken dus heilige dingen aan. Ze brengen offers om aan de HEERE te offeren, maar ze zijn zelf onrein. Ze zijn niet ritueel onrein, dus ze overtreden de wet niet echt. Als ze werkelijk ritueel onrein waren, als ze een dood lichaam hadden aangeraakt, zou dat hen een week lang onrein maken. Als ze de volgende dag een offer zouden gaan brengen, zou dat een overtreding van de wet zijn. Hij zegt niet dat ze ritueel onrein zijn geweest. Hij zegt alleen dat ze geestelijk onrein zijn. Hoewel ze dus heilige dingen op het altaar offeren, maakt hun onreinheid die heilige gaven onaanvaardbaar, maakt die ze onrein. Hoewel dat op het punt staat te veranderen, zegt hij in feite: ‘Jullie moeten geestelijk nog vooruitgaan, zodat jullie gaven werkelijk rein kunnen zijn.’

> Toen antwoordde Haggaï en zei: Zo is dit volk, zo is deze natie voor Mijn aangezicht, spreekt de HEERE, en zo is al het werk van hun handen; ja, wat zij daar aanbieden, onrein is het!
>
> HAGGAÏ 2:15

Ze zijn nu dus drie maanden aan het bouwen. Het gebouw is niet voltooid, maar er zijn wel stenen op andere stenen gelegd. Dus voordat dat begon te gebeuren, voordat je drie maanden geleden het werk hervatte, weet je nog hoe het toen was? Hij zegt:

> Nu dan, let toch aandachtig op, vanaf deze dag en daarna, voordat steen op steen gelegd werd aan de tempel van de HEERE.
>
> HAGGAÏ 2:16

De spreker gebruikt hier de namen van de inhoudsmaten die zijn Engelse vertaling noemt: efa voor graan en bath voor wijn. De HSV geeft beide weer met ‘maten’. Een efa is een inhoudsmaat voor droge waren, meestal graan. Het is ongeveer vijfendertig liter of negen gallon.

Een bath is een inhoudsmaat voor vloeistoffen van zes gallon. Dus wanneer ze bij een wijnkuip kwamen om er vijftig bath uit te scheppen, waren er maar twintig.

Wat hier dus gezegd wordt, is dat hun economische welvaart met veertig tot vijftig procent is afgenomen. Ze kwamen op de plek waar ze twintig efa graan verwachtten te vinden. Er waren er maar tien. Dat is een afname van vijftig procent. Ze verwachtten vijftig bath wijn, maar er zijn er maar twintig. Dat is maar veertig procent van wat ze verwachtten. Hun economische situatie zit in het slop. En hij zegt dat dit zo was voordat je begon te bouwen. Je zult ontdekken dat het eigenlijk nog steeds min of meer zo is. Hij zegt: ‘Denk daaraan terug.’

Hij zegt:

> Kwam voordien iemand bij een korenhoop van twintig maten, dan waren er maar tien, kwam hij bij de perskuip om vijftig maten uit de wijnpers te scheppen, dan waren er maar twintig. Ik sloeg u met korenbrand en met meeldauw en met hagel, al het werk van uw handen, maar u keerde u niet naar Mij, spreekt de HEERE. Let toch aandachtig op, vanaf deze dag en daarna, vanaf de vierentwintigste dag van de negende maand, vanaf de dag dat de tempel van de HEERE gegrondvest is; let aandachtig op.
>
> HAGGAÏ 2:17-19

Dit is nu het einde van die profetie. Hij zegt: ‘Denk terug aan hoe slecht het economisch ging voordat je begon te bouwen, en merk op dat het nu eigenlijk niet beter gaat.’

Er hangen nog steeds geen vruchten aan de bomen. Er ligt nog steeds geen graan in de schuren. Maar dat verandert vanaf vandaag. Vanaf deze dag ga Ik je zegenen. Dat heb Ik tot nu toe nog niet gedaan. Ik heb je de afgelopen drie maanden aan het werk gezien, en nu ben Ik klaar om je te gaan zegenen.

26

Zeventig jaar voorbij: Gods zegen begint

Wat is er nu zo bijzonder aan deze dag? Let op de nadruk op deze dag. In vers 18 staat:

Let vanaf vandaag goed op, vanaf de vierentwintigste dag van de negende maand.

Een sterke nadruk op die specifieke dag.

In Ezechiël hoofdstuk 24 wordt ook sterk de nadruk gelegd op een bepaalde dag. Ezechiël 24, vers 1 en 2 zegt:

> Het woord van de HEERE kwam tot mij in het negende jaar in de tiende maand, op de tiende van de maand: Mensenkind, schrijf voor uzelf de naam van de dag op, juist deze zelfde dag: op deze zelfde dag heeft de koning van Babel het beleg voor Jeruzalem geslagen.
>
> EZECHIËL 24:1-2

Het beleg van Jeruzalem leidde natuurlijk tot de verwoesting van de tempel, enzovoort. Juist deze dag, schrijf die dag op. Verlies deze bepaalde dag niet uit het oog, zegt Hij. En nu krijgt Haggaï een andere dag aangewezen. Hij zegt: noteer deze dag, let op deze dag.

Hij zegt niet waarom dat belangrijk is, maar het is toevallig zo dat er precies 25.200 dagen liggen tussen de dag die Ezechiël noemde en deze dag waarvan Ezechiël te horen krijgt dat hij die moet noteren. Die eerste dag is in het negende jaar, de tiende maand, de tiende dag van de maand, de dag waarop de belegering van Jeruzalem begon. Tussen die twee dagen liggen 25.200 dagen. Als je, zoals de spreker hier doet, rekent met een jaar van 360 dagen, kom je op 70 jaar als je 25.200 door 360 deelt. Op de dag af was dit 70 jaar nadat het beleg van Jeruzalem begon.

Dat punt maakt hij hier niet. Het is gewoon iets wat waar is, maar het kan van betekenis zijn, aangezien er zo veel nadruk wordt gelegd op de begindag en ook op deze dag. En het is toevallig precies, op de dag af, 70 jaar. En God zegt: nu ga Ik jullie zegenen. Ik begon jullie te vervloeken toen Nebukadnezar bij jullie poorten aankwam. En dat is 70 jaar geleden. Ik zei dat het 70 jaar zou duren. Er zijn zeventig jaar verstreken. Vanaf deze dag ga Ik jullie zegenen.

Let op, jullie zijn al drie maanden aan het bouwen en hebben de zegen nog steeds niet ontvangen. Geen graan in de schuur. Geen vruchten aan de bomen. Waarom? Nou, die dag was nog niet aangebroken. Maar nu is die dag aangebroken. En vanaf deze dag gaan de dingen veranderen.

27

God brengt wereldrijken aan het wankelen

Dan hebben we aan het einde deze heel korte profetie. Die begint in de Nederlandse versindeling bij vers 21:

> Op de vierentwintigste dag van de maand kwam het woord van de HEERE opnieuw tot Haggaï.
>
> HAGGAÏ 2:21

Er wordt geen andere informatie gegeven, wat erop wijst dat dit dezelfde dag is. De vorige profetie was ook op de 24e dag van de maand, al werden daar de maand en het jaar genoemd. Hier wordt alleen de dag genoemd. Waarschijnlijk kwam deze profetie later op dezelfde dag.

> Het woord van de HEERE kwam voor de tweede keer tot Haggaï, op de vierentwintigste van de maand: Zeg tegen Zerubbabel, de landvoogd van Juda: Ik zal doen beven de hemel en de aarde. Ik zal de troon van de koninkrijken omverwerpen en de kracht van de koninkrijken van de heidenvolken wegvagen. Ik zal de wagen met zijn berijder omverwerpen; de paarden en hun ruiters zullen neerstorten, ieder door het zwaard van zijn broeder.
>
> HAGGAÏ 2:21-23

Nu, dit schudden, bedenk dat Hij eerder had gesproken over het schudden van hemel en aarde. En de schrijver van Hebreeën zei dat dit enigszins verband houdt met de val van Jeruzalem in het jaar 70 na Christus. Maar hier gaat het over veel meer dan dat. Het gaat over het omverwerpen van heidense koninkrijken. Het gaat over het omverwerpen van de strijdwagens en de oorlog en de legers en degenen die erin rijden en hun ruiters. Dit gaat volgens mij over aanhoudende geopolitieke chaos. De wereld

zal haar omwentelingen meemaken. God is Degene Die de dingen door elkaar schudt. En op verschillende momenten brengt Hij verschillende koninkrijken ten val wanneer hun tijd gekomen is.

De opkomst en ondergang van wereldrijken is eigenlijk zo'n beetje Gods werk. God, zoals er in Daniël hoofdstuk 2 staat, geloof ik, zegt dat Hij koningen aanstelt en koningen ten val brengt. Het zou Daniël 4 kunnen zijn, maar ik denk dat het hoofdstuk 2 is. Het idee is dat God Degene is Die alles in beweging zet en door elkaar schudt. Hij is Degene Die de dingen door elkaar schudt. Het ene koninkrijk valt, een ander koninkrijk neemt zijn plaats in. Het ene leger heeft de overhand en wordt vervolgens door een ander leger verslagen. Dit is ongetwijfeld een samenvatting van de geschiedenis die zich in de komende eeuwen blijft ontvouwen.

28

Zerubbabel als Gods kostbare zegelring

Hij zegt:

Dat kan wel zo zijn, maar Zerubbabel, Ik blijf je vasthouden. Ik zal je maken als Mijn zegelring.

Een zegelring was een heel kostbare soort ring. Als een koning of een belangrijk persoon een zegel had, dan ondertekende hij daarmee zijn brieven. Daarmee verzegelde hij zijn documenten. Dat drukte hij in de was om te bewijzen dat het echt was. Als iemand die van je steelt, kan die documenten in jouw naam ondertekenen. Die kan alles doen wat jij kunt doen. Je bewaart dat ding, je houdt dat ding goed in de gaten. Je laat het niet in verkeerde handen vallen.

God zei:

Ik zal je bij Me houden als Mijn zegelring.

Dat wil zeggen: Ik zal je niet loslaten. Ik zal volken zien opkomen en ten onder gaan, maar jou zal Ik bewaren. En ik denk dat dit betrekking moet hebben op Zerubbabel en zijn nageslacht, en uiteindelijk op zijn beroemdste Nakomeling, Jezus Christus, Die

van Zerubbabel afstamt. Zowel in Mattheüs hoofdstuk 1 als in Lukas hoofdstuk 3 komt Zerubbabel in de geslachtsregisters voor. Sterker nog, na David is Zerubbabel de enige naam die in beide lijsten staat. De Messias kwam uit het geslacht van Zerubbabel. En het is ongetwijfeld een verwijzing naar de Messias: God zal de geslachtslijn van Zerubbabel bewaren door de blijvende Heerser, de Messias, Die tweeduizend jaar geleden kwam en sindsdien op de troon zit. En God bewaart Hem en beschermt Hem. Het maakt niet uit wat er in de geopolitieke wereld gebeurt. Het Koninkrijk van God onder de Messias, de Nakomeling van Zerubbabel, blijft veilig.

29

Van Jechonia's vloek naar de belofte in Jezus

Ik zou nog kunnen zeggen dat Zerubbabels voorvader, koning Jechonia, door God onder een vloek was gesteld. Dat was aan het begin van de ballingschap. In Jeremia hoofdstuk 22 was de goddeloze koning Jechonia een voorvader van Zerubbabel, en God had dit over hem gezegd. Chonia is een verkorting van Jechonia. En God zei in Jeremia 22:24:

> Zo waar Ik leef, spreekt de HEERE, zelfs al was Chonia, de zoon van Jojakim, de koning van Juda, een zegelring aan Mijn rechterhand, toch zou Ik u daarvan afrukken,
>
> JEREMIA 22:24

De spreker haalt ook het begin van het volgende vers aan: ‘Ik zal u overgeven in de hand van hen die u naar het leven staan.’ Daarmee worden de Babyloniërs bedoeld. In dat vers wordt Nebukadnezar bij naam genoemd.

Koning Jechonia stond dus onder Gods vloek. In de latere verzen, die ik bijna begon voor te lezen, staat dat geen enkele nakomeling van Jechonia nog op de troon zal zitten om over Israël, of Juda, te regeren. Maar Hij zegt:

Zelfs als hij Mijn zegelring was, zou Ik hem afdoen. Ik zou hem weggooien.

Nu doe je je zegelring niet weg, maar Chonia is voor Mij zo aanstootgevend dat Ik hem zou weggooien, zelfs als hij Mijn zegelring was geweest. Maar in tegenstelling tot Jechonia krijgt Zerubbabel te horen:

> Ik zal je als een zegelring maken.
>
> HAGGAÏ 2:24

Dat betekent: Ik zal je bewaren, in tegenstelling tot je voorvader Jechonia. Hem heb Ik niet bewaard. Hem heb Ik weggedaan. Jou zal Ik niet wegdoen.

En daarom moet dit volgens mij worden opgevat als een verwijzing naar Jechonia's beroemdste Nakomeling. Net zoals profetieën over David in Jezus worden vervuld, omdat Hij de beroemdste Zoon van David is. En zelfs beloften die aan Abraham zijn gedaan, worden vervuld in Jezus, de beroemdste Zoon van Abraham. Dat weten we omdat Galaten 3:16 zegt:

> Welnu, zo zijn de beloften aan Abraham en aan zijn nageslacht gedaan. Hij zegt niet: En aan de nageslachten, alsof er sprake zou zijn van velen; maar van één: En aan uw Nageslacht; dat is Christus.
>
> GALATEN 3:16

Dus beloften die aan Abraham zijn gedaan, worden vervuld in Christus, de Zoon van Abraham, het Zaad van Abraham. Beloften die aan David zijn gedaan, worden vervuld in Jezus, de Zoon van David. De belofte die aan Zerubbabel is gedaan, wordt vervuld in Jezus, de beroemdste Zoon van Zerubbabel.

Deze mannen zijn allemaal typen en voorouders van Jezus. Daarom kunnen we de toepassing van deze belofte op Zerubbabel het beste zo begrijpen dat die in Jezus wordt vervuld. Hij is als Gods zegelring en wordt door God bewaard en gekoesterd, als een schat beschouwd en beschermd.

Het is een heel kort boek, maar ik ben blij dat ik de gelegenheid heb gehad om het te behandelen. Hierna zullen we Zacharia moeten doornemen. Wanneer ik zeg ‘moeten’: het is een vreugde om Zacharia door te nemen. Het is alleen een uitdaging. Het is een

heel boeiend boek. Ik heb er al vaak les over gegeven. Ik kijk ernaar uit om dat opnieuw te doen. Er staat gewoon zo veel in.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Haggaï 1:2-4
- Haggaï 2:1-9
- Haggaï 2:10-19
- Spreuken 15:8
- Haggaï 1:1
- Haggaï 1:5-7
- 1 Korinthe 4:11
- Mattheüs 6:21
- Mattheüs 6:19
- Mattheüs 6:20
- Mattheüs 19:21
- Lukas 12:33
- Haggaï 1:5
- Haggaï 1:8
- Openbaring 4:11
- Psalmen 19:2
- Haggaï 1:9
- Haggaï 1:10-11
- Leviticus 26:19-20
- Haggaï 1:5-11
- Haggaï 1:12
- Haggaï 1:13
- Haggaï 1:14-15
- Haggaï 2:1
- Haggaï 2:2
- Haggaï 2:2-3
- Haggaï 2:4-9

- Zacharia 4:6
- Psalmen 127:1
- Mattheüs 16:18
- Haggaï 2:7-8
- Hebreeën 12:25-26
- Hebreeën 12:27
- Hebreeën 12:28-29
- Haggaï 2:7
- Hebreeën 12:18
- Hebreeën 12:19-20
- Haggaï 2:21-22
- Hebreeën 1:3
- Johannes 1:14
- Mattheüs 12:42
- Mattheüs 23:38-39
- Handelingen 7:48
- Johannes 16:33
- Efeze 2:14
- Efeze 2:14-15
- Haggaï 2:11
- Haggaï 2:12
- Deuteronomium 20:16-18
- Haggaï 2:14
- Haggaï 2:15
- Haggaï 2:16
- Haggaï 2:17-19
- Ezechiël 24:1-2
- Haggaï 2:21
- Haggaï 2:21-23
- Jeremia 22:24
- Haggaï 2:24
- Galaten 3:16

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.